

ВПРОВАДЖЕННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У третьому тисячолітті розвиток вищої освіти розглядається у загальному контексті європейської інтеграції. І в зв'язку з цим не викликає сумніву актуальність проблеми модернізації вищої освіти України, і зокрема впровадження тренінгових технологій в економічній освіті.

У другій половині ХХ століття почали активно розроблятися тренінгові технології у психолого-педагогічній, методичній та економічній літературі такими науковцями, як О. В. Аксьонова, М. В. Бадалова, Г. Х. Бакірова, Т. Г. Веретенко, А. М. Гірник, М. І. Дичківська, Д. У. Джонсон, Ю. Н. Ємельянов, Л. М. Журавська, М. В. Кларін, Г. О. Ковальчук, Н. В. Кошечко, Е. Кристофер, Є. С. Кузьмін, І. С. Манойло, Н. Т. Оганесян, А. П. Панфілова, І. М. Періг, Л. А. Петровська, С. Стаут, С. Р. Філонович, О. С. Штепа, І. А. Юргутіс та ін.

«Тренінгові технології, — за визначенням М. І. Дичківської, — це система діяльності по відпрацюванню певних алгоритмів навчально-пізнавальних дій і способів розв'язання типових задач у ході навчання (тести, психологічні тренінги інтелектуального розвитку, розв'язання управлінських задач)» [2, с. 40].

Як показали результати нашого дослідження, яке проводилось з 2000 р. по 2008 р. у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (далі КНЕУ) на тренінг-курсах «Сучасні методи навчання», «Формування психолого-педагогічної компетентності викладачів університету» та у Центрі післядипломної освіти КНЕУ у економістів користуються популярністю такі тренінги, які класифікуються А.П. Панфіловою, як *тренінги для навчання і організації розвитку*: управлінський, корпоративний, бізнес-тренінг, відеотренінг [3, с. 415—420]. Їм віддають перевагу 31 % слухачів, бо саме вони сприяють підвищенню професійного рівня, а результатом є набуття конкретних професійних компетенцій.

Друге місце серед тренінгів посів *соціально-психологічний*, який зорієнтований на розвиток соціально-психологічних характеристик особистості і спрямований на корекцію поведінки, що досягається через аналіз, оцінку, усвідомлення власної поведінки. Потребу у такому виді тренінгу відчуває 27 % слухачів тренінг-курсів.

Тренінг лідерства обрали 22 % слухачів, бо він сприяє розкриттю лідарських якостей особистості і саме їх вони бажають удосконалити.

Комунікативний тренінг викликав інтерес у 16 % слухачів, які відчували потребу в розвитку таких комунікативних умінь, як толерантне проведення дискусії, обрання оптимального стилю взаєморозуміння зі студентами, попередження конфліктних ситуацій і обрання ефективного методу розв'язання конфлікту.

Заслуговує на увагу і той факт, що 4 % слухачів не визначились зі своїми пріоритетами щодо вибору виду тренінгу. Хоча відомо, що, як правило, позитивно слухачі сприймають тренінги з використанням комп'ютерних технологій.

Крім того, в ході групової дискусії на тему: «Місце тренінгових занять у форматі інтерактивного навчання «одностайно схвальну оцінку отримали міжпредметні тренінги, бо «система міжпредметних тренінгових занять дає можливість переходу від репродуктивного до продуктивного засвоєння знань, забезпечує високу якість фахової підготовки, дозволяє зробити запам'ятовування інформації більш стабільним, забезпечує більш ефективну перепідготовку з кількох спеціальностей навіть за великого обсягу інформації, малої кількості годин на кожну тему, знімає проблему списування, тобто значно наближає нашу економічну освіту до рівня кращих світових стандартів» [1, с. 197].

За результатами досліджень у 83 % слухачів тренінг-курсів викликає зацікавленість не тільки змістова складова тренінгу, а й співвідношення методів, які використовує тренер-викладач на заняттях. Ми поділяємо точку зору Ю. Н. Ємельянова і Є. С. Кузьміна, що активні групові методи доцільно об'єднати у такі блоки:

— дискусійні методи: групова дискусія, обговорення випадків з практики, аналіз ситуацій морального вибору, моделювання практичних ситуацій, метод кейсів тощо;

— ігрові методи: дидактичні, імітаційні, ділові або управлінські та творчі ігри; рольові ігри (інтонаційно-мовленеві, ігрова психотерапія, психодраматична корекція); мозковий штурм, контргра (трансакційний метод усвідомлення комунікативної поведінки).

Висновки

1. У вищому економічному навчальному закладі тренінгові технології займають провідні позиції у форматі інтерактивного навчання.

2. Вони сприяють формуванню професійних і особистісних компетенцій економістів у контексті інноваційних освітніх викликів.

3. Ефективність впровадження тренінгових технологій залежить від відповідності можливостей слухачів меті та завданням даної технології, наявності у викладача професійного досвіду участі у груповій взаємодії, уміння тренера створювати комфортні умови співпраці і раціонально співвідносити активні групові методи навчання, раціонального використання необхідного обладнання, розміру групи, тривалості навчання.

Література

1. Аксьонова О. В. Методики проведення тренінгових занять в економічному навчанні //Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: Навч. посіб. / За ред.. М. В. Артюшиної та ін. — К.: КНЕУ, 2007. — 528 с.

2. Дичківська М. І. Основи педагогічної інноватики: Навч. посіб. — Рівне: РДГУ, 2001. — 233 с.

3. Панфилова А. П. Игротехнический менеджмент. Интерактивные технологии для обучения и организационного развития персонала: Учебное пособие. — СПб.: ИВЭСЭП, Знание, 2003. — 536 с.

Мендрух Ю. М., асистент,
кафедра педагогіки та психології

ТРЕНІНГ З ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ

Зогляду на великий потенціал тренінгу як засобу формування комунікативної компетентності нами було розроблено тренінг з комунікативної компетентності майбутніх фахівців з економіки. Його завданнями є розвиток навичок суб'єкт-суб'єктної взаємодії, навичок виявлення та усунення бар'єрів у спілкуванні, формування мотивації до особистісного та професійного розвитку. Роботу тренінгової групи було організовано у кілька етапів у рамках курсу «Комунікативні процеси у навчанні». Першим етапом тренінгу була релаксація. Мета цього етапу — зняття напруги, що є необхідною умовою продовження роботи групи. Реалізація цього етапу включала виконання вправ на релаксацію. Після проведення цих вправ було здійснено перехід до розвитку рефлексії у майбутніх економістів. З цією метою їм було запропоновано підготувати та презентувати малюнок на тему «Роль професійного спілкування в діяльності економіста». Далі було проведено аналіз цих малюнків за запропонованою схемою, що необхідно